

OPINIE

Groningers gehaaid in het pak genaaid

Groningers worden overgeleverd aan de grillen en belangen van de overheid. Het wijzigen van de Mijnbouwwet heeft maar één doel: uitschakelen van de privaatrechter.

FOLKERT BUITER

Als het kabinet zijn zin krijgt, wordt aan alle Groningers met aardbevingschade definitief een kans op onafhankelijk recht ontnomen. Nu de gaswinning mogelijk op een eind loopt en in 2030 waarschijnlijk naar nul gaat, maar de schade nog jaren en jaren zal doorgaan, wil de overheid af van het recht van de Groningers om hun schade te claimen bij de privaatrechter. Waarom? Dat is een goede vraag. Waarom zou de overheid dat willen?

De successen van bijvoorbeeld Leny en Hiltje Zwarberg, of de familie Ubels-Heite, zijn te danken aan het privaatrecht. In het geval van Leny en Hiltje Zwarberg gaat het om duidelijke uitspraken van de rechter die evenzo kunnen gelden voor alle anderen. Met of zonder omgekeerde bewijslast is het evident dat wie schade veroorzaakt, die schade moet vergoeden. In het geval van de familie Ubels-Heite heeft het privaatrecht en de op grond daarvan veroorzaakte druk op de NAM geleid tot een schikking. Een schikking, mede gebaseerd op de wens van Albert Ubels en Annemarie Heite om hun leven terug te krijgen. En er zijn veel meer individuele en collectieve successen.

Waarom wil de overheid er dan vanaf? De overheid wil er vanaf, omdat scheiding der machten via het privaatrecht het beste tot uiting komt en de overheid geen invloed heeft op de uitspraken van de privaatrechter, tenzij ze de wet verandert. En dat is nu precies wat de regering wil. De wet veranderen, omdat de schadevergoedingen en versterkingen kunnen oplopen tot 'ongewenst' hoge bedragen en de regering weinig instrumenten heeft om dat te voorkomen.

Na ruim 50 jaar gaswinning en bijna 300 miljard euro baten voor de rijksoverheid, wil de regering de versterking en schadevergoeding regelen via het publiek recht en op die manier beperken.

Er zijn mensen, zelfs deskundigen, die dat een goede weg vinden. Dat de overheid sinds augustus 2012 (aardbeving Huizinge) nauwelijks iets teweeg heeft gebracht, geen enkele afspraak over versterking van woningen heeft gehaald (bij lange na niet), wachtlijsten niet heeft kunnen wegwerken en er van enige voortgang of versnelling geen sprake is, is de voorstanders van een publieke regeling ontgaan. Zij beroepen zich op het regelmatig gepresenteerde goede nieuws dat vervolgens in de praktijk weliswaar tot niets leidt, maar daarin verdiepen ze zich niet. Ze nemen niet waar dat het aan uitvoering schort.

Alle oude schadegevallen moeten worden afgehandeld. Maar dat gaat niet snel genoeg, vindt minister Eric Wiebes. Vanwaar die haast? Van-

Het succes van Hiltje Zwarberg in de strijd tegen de NAM en CVW is te danken aan het privaatrecht. Het rijk wil de spelregels nu veranderen. FOTO ARCHIEF/JAN ZEEMAN

Voorgestelde wijziging van wet alleen bedoeld om kosten te beperken

waar de intimiderende druk die de NAM toepast? Het antwoord is simpel. Lopende zaken vallen niet onder een gewijzigde wet. Hetgeen nogmaals aantoonde dat het wijzigen van de wet geen ander doel heeft dan de kosten van herstel en versterking te beperken.

De heer Wiebes (minister van Economische Zaken) heeft veel, heel veel beloofd, maar er is helemaal niets van gerealiseerd tot op heden en het lijkt er niet op dat zijn beloftes zullen worden waargemaakt. Een van die beloftes is volstrekte onafhankelijkheid, hetgeen bij een publieke behandeling van de schade meldingen en versterkingen niet met droge ogen kan worden volgehouden. In de praktijk blijkt dat de NAM, die zich nergens meer mee mag bemoeien behalve met gaswinning, zich overal mee bemoeit en altijd ten nadele van de slachtoffers van de gaswinning in Groningen. Men is niet in staat om de benodigde versterking te organiseren en derhalve wordt de onafhankelijkheid uit het raam gegooid door adviseurs die met de NAM samenwerkten, of door medewerkers van het CVW in te schakelen. Ondertussen wil men van de contra-expertise af.

Op een gehaaid manier worden de Groningers weer in het pak genaaid door een volgende minister en de door hem aangestelde, jaknikkende paladijnen. Maatschappelijke organisaties die formeel niemand vertegenwoordigen en democratisch niet controleerbaar zijn, maar om onbegrijpelijke redenen altijd weer meegaan met de rijksoverheid, worden gebruikt als legitimatie. Be-

stuurders van diverse gremia lopen mee en worden beloofd met een pot geld van 1,15 miljard euro die kan worden besteed aan overigens belangrijke projecten voor Groningen.

Henk Kamp zei al tegen de benadeelde Groningers en tegen de Tweede Kamer dat een gang naar de rechter moest worden voorkomen (Follow The Money; 3 augustus 2016). De mogelijkheid tot een gang naar de rechter werd gebruuskeerd, hetgeen geheel in strijd is met de uitgangspunten van ons recht. De overheid dient de toegang tot de rechter te bevorderen en niet te belemmeren. De verzekeraars willen Groningers die nog geen rechtsbijstandsverzekering hebben, nog steeds niet verzekeren. Zelfs de provincie Groningen is niet bereid om een fonds ter beschikking te stellen voor mensen die wel willen/moeten procederen, maar dat niet kunnen betalen.

Er is maar één weg om te winnen voor de Groningers en dat is de gang naar de privaatrechter, ongeacht een wetswijziging. Het selectief, regionaal uitschakelen van die delen van het Burgerlijk Wetboek die over schadevergoeding gaan, is in strijd met gelijke behandeling. Het is aan de Tweede Kamer en de Eerste Kamer om de foute (gelegenheids)wijzigingen van de Mijnbouwwet te voorkomen.

De regering kan en zal er alles aan doen om te voorkomen dat de begroting te zwaar wordt belast met consequenties van fouten uit het verleden en het heden. Die rekening wordt bij de Groningers neergelegd. Geld is belangrijker geworden dan recht en gelijkberechtiging. De trias politica wordt sluipenderwijs afgebroken en de Groningers worden overgeleverd aan de overheid, zonder enige zekerheid.

Folkert Bouter is een betrokken Groninger die in Almere woont. Zie ook <https://meanderblog.nl/overgeleverd-aan-de-overheid>